

deicommissis, Testamentis, Hereditatibus ac illorum discussionibus, atque quorumcumque iurium, & actionum cessionibus, aliisque inter vivos contractibus, etiam vigore obligationis in forma Camera, executionibus, & revocationibus, bonis, rebus, iuribus, & actionibus ad dictum Archihospitale spectantes, & in quibus ipsum Archihospitale, seu personae supradictae quoquo modo interesse habent, seu praeferunt, tam in Romana Curia, quam extra eam ubivis locorum, quorum omnium, & singulorum status, & merita, ac nomina, & cognomina iudicium, & Colligantium praesentibus pro expressis haberi volumus, in quacumque instantia, ac in eisdem statu, & terminis, in quibus reperiantur, ad Nos harum serie avocamus.

§. 2. Illaque, necnon alias in futurum quoadcumque perpetuis futuris temporibus movendas, cum omnibus, & singulis illarum incident. dependen. annexis, & connexis, tibi moderato, & pro tempore existentis Nostro in Alma Urbe, eiusque districtu Vicario, per te ipsum, seu per Praelatum doctrina, & integritate praeditum a te deputan., & toties, quoties tibi videbitur, removendum, & alium in eius locum subrogan., qui tamen non sit tuus Vicegerens, neque Locumtenens, qui aliis variis negociis impediti dictarum causarum expeditioni, singulis horis, prout ne cessitas requirit, vacare non poterunt, quoad causas minores movendas summarie, simpliciter, de plano, sola facti veritate inspecta, & nullis etiam terminis substantia libus servatis, & sine registri confectione, etiamque de quacumque summa excedente tuam Jurisdictionem agatur, ac alias juxta ordinarias facultates, & jurisdictionem tibi per Nos attributas, & secundum iustitiam, & aequitatem, & quacumque etiam appellatione remota, si cause hujusmodi a te ipso cognoscantur, & terminabuntur, si autem hujusmodi cause a Praelato a te deputando cognoscantur, & cause ipse erunt appellabiles, semel tantum ad te recursum haberi liceat, & cause hujusmodi per viam revisionis per te ipsum, vel alium a te deputan. terminari debeant, cognoscen. deciden., sineque debito terminan. privative quoad alios quoscumque Judices supradictos, & quemlibet ipsorum committimus, & mandamus.

§. 3. Et ne de cetero cause Archihospitalis, & illius Praeceptoris, & Conventus, ac personarum hujusmodi activae, vel passivae alteri, quam tibi, committi possint, & quidquid fecus a quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 4. Et insuper tibi per te, vel Praelatum a te deputan. praedictum quoscumque, quorum intererit, tam in Romana Curia, quam extra eam etiam per Edictum publicum, confisito tibi summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, citandi, ac illis, necnon quibuslibet toties, quoties opus fuerit, etiam simili Edicto, etiam sub sententis Eccle-

Si per eum cognoscatur non datur appellatio, si cognoscatur ab e- jus delegato ad ipsum Vicarium semel appellatur.

Alteri committi non pot. sunt.

Facultas in Curia, & extra eam citandi, subibendi, & inobedientes coercendi.

siasticis, ac etiam pecuniariis poenis arbitrio tuo moderan., & applican., inhiben., ac in- eventum non partitionis ad declarationem incursum censurarum, & poenarum hujusmodi, illarumque aggravationem, & reaggravationem, necnon invocationem brachii secularis auxilii, & interdicti relaxationem.

§. 5. Necnon testes ad perhiben. testimonium veritatis sub similibus censuris, & poenis cogen., & compellen. ac sententias per te, vel per Praelatum a te deputan. latis, necnon omnia, & singula per te, aut illum pro tempore decisa, & terminata decreta, quibusvis exceptionibus, & appellationibus non obstant., etiam per tuum simplex mandatum executivum tuo etiam sub parvo sigillo regula contraria non obstant., decernen., & exequen.

§. 6. Expensasque taxan., & fructus liquidan., & executioni debitae demandandi, seu demandari facien.

§. 7. Et contraditores quoscumque, & rebelles per eandem censuras, & poenas, & alia juris remedia appellatione postposita, compescen.

§. 8. Literasque remissoriales ad partes quoties, & quando necesse, & tibi alias visum fuerit, tuo arbitrio, etiam sub simili sigillo, regula pariformiter contraria non obstant., decernen.

§. 9. Necnon unum ex quatuor Notariis tui Tribunalis arbitrio Praeceptoris dicti Archihospitalis eligen. in causis hujusmodi deputandi.

§. 10. Ac in eisdem causis singulis diebus feriatis, praeterquam Dominicis, & aliis festivis de praepcepto, & quando videlicet dictum Archihospitale erit actor procedendi, ac omnia, & singula, in praemissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facien., geren., & exequen. Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus plenam, & liberam facultatem concedimus, & impertimur.

§. 11. Statuentes, quod citationes in causis praedictis exequi possint per quoscumque Cursores, & Mandatarios Urbis juxta placitum Procuratoris dicti Archihospitalis.

§. 12. Quodque nulla inhibitiones, non gravetur, superflorae, dilationes etiam quinquennales, & in vim Motus proprii Pii V. a quibusvis Judicibus etiam causarum Camera Apostolicae Auditore, & a Praesidente Visitationis Carcerum, sub quibusvis tenoribus, & formis, praeterquam a te concessa, aliquibus suffragentur, sed illis minime obstantibus executio mandatorum ad favorem ejusdem Archihospitalis concessorum fieri valeat.

§. 13. Ac decernentes praesentes literas de subreptionis, & obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, redargui, aut infringi, revocari, retractari, suspendi, vel limitari nullatenus posse, sed semper validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus fortiri, & obtinere, sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & delega-

Testes ad perhiben. testimonium cogendi. Sententias exequendi.

Expensas taxandi.

Contraditores compescendi.

Remissoriales dandi.

Notarium deputandi.

Singulis diebus procedendi.

Per Cursores, & Mandatarios citandi.

Dilationibus, & significacionibus aliorum Judicum non obstantibus, mandata exequendi.

Clausula praeservativa.

os etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid fecus super his a quocumque quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 14. Non obstant. praemissis, ac fel. recor. Bonifacii Papae Octavi Praedecessoris Nostri de una, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, & quibusvis aliis Constitutionibus, Ordinationibus, & praesertim Motu proprio Populo Romano concessio, statutisque novis Urbis, reformationibus, privilegiisque quoque, Indultis, & literis Apostolicis dictae Urbi, ac quibuscumque aliis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolutis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam per vim, & modum contractus, & Capitulum, & in forma Motus proprii, etiam in favorem Cursores Nostrorum, stylo Palatii, feris generalibus de mandato fel. recor. Pauli Papae Quarti, etiam Praedecessoris Nostri usque ad Kalendas Octobris indictis, & in futurum indicendis, ac omnibus aliis, & singulis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur, praesentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis, quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die decima Februarii, millesimo sexcentesimo quinto, Pont. Nostri Anno XIV.

APPENDIX.

CCCLXV.

Insularum Philippinarum Praesidibus gratulatur de propagata illis in oris fide Christiana, eos hortatur, ut cum Christianis humaniter agant, & Apostolicam Sedem suis in necessitatibus consulant.

Venerabili Fratri Episcopo, ac dilectis filiis Gubernatori, Clero, Religiosis, Senatui, Magistratibus, Nobilibus, Commendatariis, & universo Populo Philippinarum Insularum.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilis Frater, & Dilecti Filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Excelsa divinae potentiae opera, quae corporeis in rebus non humana,

sed Caesari virtute fiunt, dum eduntur, se se patefacere saepius consueverunt: ipse vero res, quae divina sapientia duce, ac magistra ad spiritualem finem, animarum nempe salutem tendunt, sic interdum latent, aut si qua emergunt, tam exigua sui parte initio extare videntur, ut ne oculatissimi quidem videre eas satis possint, donec per clarissimos earum effectus, ad id maxime excitentur. Quod cum alias saepe, tum hoc tempore in novi Orbis, necnon utrarumque Indiarum, & Insularum praesertim Philippinarum ad Evangelicam veritatem conversione apparet. In qua peruberrimi rerum gestarum proventus ad ea perpendenda, quae divina sapientia a prima dictarum Regionum inventione latenter exorta est, in magnam Nos admirationem rapiunt. Intellexeramus id quidem Nos antea ex multorum literis, & fama: nunc vero cum divina bonitas humilitatem nostram, ad Apostolicam dignitatis fastigium evehit, ex Legatione, qua dilectus filius Alphonso Sanchez Presbyter Societatis Iesu professus, vestro nomine primum apud sa. re. Sixtum Papa V. deinde apud reliquos, qui subsequuti sunt, Romanos Pontifices Praedecessores nostros, & novissime apud Nos laudabiliter functus est, & ex privato sermone, quem cum eodem saepius habuimus, apertius cognovimus. Abstrusa enim, & quae humana mens assequi vix potest, divina consilia, & inexplicabilem erga Indicas, & vestras potissimum Regiones, Dei providentiam agnovimus, qua tot Provinciae, ac Regna tam late patentia, tot Reges, & Principes Christianam Religionem, his temporibus susceperunt. Numquam certe tot novi Orbis locorum ad fidem conversio, tum eorum, quae propter Insularum multitudinem passim sunt Mari circumfusa, tum eorum, quae sita sunt in Africa, atque Asia, in continentis etiam novae Hispaniae, Americae, Brasiliae, Perensium, totiusque immensi reliqui tractus adjacentis, obscurissimis quondam Regionibus, neque earum omnium rerum, quae ad Christianam Religionis inductionem, conservationemque pertinent, procuratio tam exiguis, tamque imparibus causis sine manifesta divini numinis ope, & auxilio perfici potuissent. Benedictus itaque Deus, qui secundum magnam misericordiam suam nunc etiam novis quibusdam rationibus vocare non desinit, homines ex filii irae in spem vivam, & agnitionem filii sui Jesu Christi Domini nostri. Ex ejusdem etiam Alphonso colloquio intelleximus, vestra, & ceterorum studia, & officia, quae in Ecclesiarum erectionem, divini cultus amplificationem, indigenarum disciplinam, Scholarum Institutionem, bonarum artium exercitationem, Magistrotuum designationem, Evangelizantium defensionem, Neophitorum protectionem, istarum denique rerum publicarum, quae ex novi, & veteris Orbis quasi quorundam membrorum, ac partium conjunctione constant, stabilitatem contulit. Hinc Venerabilis Frater Episcopo Manilensis, tuorum laborum pro

defiarum erectione, omnique Ordinum Insularum Philippinarum zelum, & pietatem commendat.

Fidei propagationem, Ec-

1592.

pro Ecclesia dignitate susceptorum utilitas colligitur: Hinc nobilis, & praestans Gubernator, prudentis sollicitudinis tuae egregius operum monumentis testata pietas cognoscitur; Hinc Clerici, & Religiosi viri Deo, Nobisque charissimi sanctae, ac sedulae actiones vestrae in Evangelica administratione probantur. Hinc insignis Senatus, & Magistratus provida vestra vigilantia laudatur. Hinc, nobiles viri, virtutis vestrae praestantia commendatur; Hinc, egregii Duces, pii vestri labores in nova ista Ecclesia tuenda digni laude censentur. Hinc singularis vestra ad veram fidem amplectendam, atque colendam propensio elucescit, nova, ac Deo grata germina, viri Philippini.

Missumque ad se fuisse legatum Alphonsum Sanchez gaudet.

Eisque benedictione Apostolicam, & Indulgentias nonnullas largitur.

Eoque hortatur, ut in bonis operibus perseverent.

Et cum omnibus humaniter agant.

Apostolicam Sedem suis in necessitatibus constant.

§.2. Vestram igitur in Romanam Ecclesiam fidem, & erga Nos, & Sedem Apostolicam obedientiam, & hoc ipsum Legationis officium, quod idem Alphonsum magna cum fide, prudentia, atque sollicitudine praestitit, tanti fecimus, quanti quae talibus nostri nimirum, & Sedis Apostolicae observantissimis proficiscuntur, fieri debere omnes intelligunt.

§.3. Ut autem nunc aliquod specimen huius vestrae in Nos charitatis, & benevolentiae habeatis, ac nonnullum vestrorum studiorum, & laborum praemium reportetis, auctoritate Omnipotentis Dei, atque Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Nostra, vos omnes, & singulos, vestraque universa tenore praesentium in nostram, & Sedis Apostolicae fidem, ac protectionem recipimus, vobisque nostram, & Apostolicam benedictionem per eundem Alphonsum transmittimus, de inexhausto insuper Thesaurio, cujus Dispensatores facti sumus, mittimus vobis insignes quasdam Indulgentias, quemadmodum ex aliis nostris literis cognoscetis.

§.4. Hortamur praeterea vos pro eximia Christi in omnes charitate, ut in huiusmodi obedientia, & fide in Romanam Ecclesiam, & in Nos constanter perseveretis, & ut vestra omnia studia, consilia, cogitationes, & actiones ad infidelium, qui in erroribus miserè versantur, conversionem, ac salutem prompto, libentique animo conferatis.

§.5. Quoniam vero ad vitam cuiusque vestrum exemplar nationes istae (vetustiores Christianos alloquimur), ut videtis, suas tamquam Christianis, atque Catholicis institutis consentaneas vivendi rationes facile conformatae sunt, a vobis requirimus, ut vestram humanitatem, benignitatemque tum Christianis, tum ceteris ad fidem nondum conversis, illis, ut confirmentur, his, ut ad veram Religionem alliciantur, quibuscumque in rebus poteritis impertiri velitis.

§.6. Ubi cumque autem vestrum omnium tum antiquiorum, tum recentiorum fidelium res postulaverint, expectabimus, ut ad Nos, & Apostolicam Sedem confidenter recurratis, vestrasque necessitates cum spiritalibus, tum temporalibus Nobis exponatis: Nostrum enim, & eiusdem Sedis auxi-

lium vobis praestertim, qui a Regionibus istis oriundi novissime Christianam fidem amplexi estis, cum opus fuerit, minime futurum pollicemur.

§.7. Commendamus denique vobis, quantum cum Domino possumus, fidem, & obedientiam erga charissimum in Christo filium nostrum Philippum Hispaniarum, Indiarumque Regem Catholicum Principem vestrum, cui Sedes Apostolica in procuranda istarum Nationum salute, in quam sola ipsa, talibus ipsius, & Ministrorum suorum sibi non sociatis laboribus incumbere, non ita facile potuisset officii, ac potestatis suae munus commisit: Et quibus, Regi videlicet, Ministrisque praefatis, vos multa debetis, & plura in dies Deo dante, debebitis. Id enim idem Philippus Rex praecipue curat, ut universae istae Regionis, expulsi impiae superstitionis erroribus, quibus miserè tenebantur, & vos Christo Deo, cui ipse inservit, & cui servire regnate est, morem geratis, & libere serviatis.

§.8. A vobis praeterea omnibus petimus, ut de vestris piis, felicibusque progressibus, quorum in nostris sacrificiis, atque orationibus quotidie memores erimus, saepe ad Nos scribatis. Cetera quae unumquemque vestrum pro suo cuiusque statu, gradu, & conditione scire cupimus, cum literis complecti non ita facile possumus, ex dicti Alphonfi verbis, vel scriptis uberius cognoscetis; cui eam fidem adhibere poteritis, quam Nobis, si praesentes vobiscum ageremus, adhiberetis. Deus benedictus piis vestris ad animarum salutem, & status constitutionem captis benigne faveat, vobisque copiosam praesentium in hac vita bonorum, in aeterna vero perennem Coelestium praemiorum retributionem largiatur. Apostolicam interea benedictionem vobis imperatimur, & propitia, ac felicia omnia a Domino deprecamur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 25. Martii 1592. Pont. nostri Anno Primo.

Philippo Hispaniarum Regi obediatur.

Cetera a dicto Alphonso se accepturo significat.

Dat. die 25. Martii 1592. An. I.

Ex Regest. in Secret. Bvgv.

CCCLXVI.

Altare Privilegiatum ad instar Altaris Sancti Gregorii de Urbe conceditur Ecclesiae Ordinis Praedicatorum in Insulis Philippinis per eorum Provinciam eligenda.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Salvatoris Domini Nostri Jesu Christi, qui pro humani generis salute, in ara Crucis immolari voluit, vices quamvis immeriti in terris gerentes, fidelium omnium salutem, quantum cum Domino possumus, procurare tenemur, quam ut facilius ipsi fideles, ii praestertim, qui longiore Sede Apostolica distant intervallo, eiusdem Salvatoris nostri, Sanctae Mariae semper Virginis, ac Sanctorum meritis adjuti, conse-

Pro omnium.

qui

1592.

1592.

1593.

CCCLXVII.

Prohibitio appellandi per Religiosos Ordinis Fratrum Servorum Beatae Mariae Virginis a Praelatis eiusdem Ordinis ad Tribunalia saecularia. Permissioque habendi recursum ad Priorem Generalem, Protectorem, seu Vice-Protectorem, aut ad Romanum Pontificem.

Alia de hoc Ordine, vide in Const. CCLXIV. Decet huius Pontificis Tom. V. Par. II. fol. 304.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Quoniam nostro pastorali potissimum incumbit officio, ut ea, quae per regulares personas contra eorum regularia instituta temere attentantur, quantum Nobis ex alto conceditur, opportunis remediis compescamus, & amoveamus.

§.1. Proinde, quia nuper dilecto filio Magistro Latio Ballione de Florentia Priore Generali Ordinis Fratrum Servorum Beatae Mariae, non sine animi nostri molestia, referente accepimus, quod nonnulli dicti Ordinis etiam utriusque sexus regulares personae, Dei timore postposito, & suae professionis immemores, ut in eorum malefactis, & inobedientia se diutius consoveant, ab iis, quae per Praelatos eiusdem Ordinis, & Priores Provinciales, & alios Superiores ab ipso Priore Generali pro tempore deputatos, acta sunt, & decreta, ad Tribunalia saecularia appellare, & ad ea temere confugere consueverunt, in non modicum iurisdictionis ipsorum Superiorum lesionem, & regularis instituti alterationem, ac scandalum plurimorum.

§.2. Nos praemissis obviare volentes, universis, & singulis dicti Ordinis utriusque sexus regularibus personis cuiuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis existentibus, Apostolica auctoritate, tenore praesentium praecipimus, & mandamus, eisque sub excommunicationis latae sententiae poena, a qua non nisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo absolvi possint, nec non privationis perpetuae officiorum, per eos obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia quaecumque dicti Ordinis officia exercenda, ac vocis tam activae, quam passivae eo ipso absque alia declaratione incurrendis poenis, districtius inhibemus, ne ad ipsa Tribunalia saecularia, quovis praetextu, aut quaesito colore appellare, vel ad illa confugere, aut ea propterea quoquomodo adire audeant, vel praesumant, sed si se a Praelatis gravari praetendant, ad Priorem Generalem ipsius Ordinis, seu illius Protectorem, aut Vice-Protectorem in Romana Curia, vel ad Nos, sive Romanum Pontificem pro tempore existentem supremum in Ecclesia Dei Iudicem, sicut antiquitus semper facere consueverunt, recursum habeant.

qui valeant, coelestes Ecclesiae thesauros, quorum ipse nuper nos dispensatores esse voluit, libenter erogamus.

§.1. Cum itaque, sicut ex dilecti filii Alphonfi Sanchez Presbyteri professi Societatis Iesu, qui novissime ex Insulis Philippinis a Venerabili Fratre Episcopo, dilecti filii Gubernatore, Clero, Religiosis, Senatu, universoque Populo eorumdem Insularum ad Sedem Apostolicam missus fuit, relatione accepimus, Christiana Religio in illis partibus magnos progressus facere dignoscatur, & Christifidelium, quorum numerus ibidem, Deo dante, in dies augetur, maxima sit erga Sedem Apostolicam, & Romanum Pontificem fides, & devotio, illorum pietatem specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, supplicationibus eiusdem Alphonfi ipsorum nomine Nobis porrectis inclinati, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra auctoritate, confisi, Superioribus Regularium Ordinis Sancti Dominici in eisdem Insulis existentibus, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, facultatem tribuimus, ut in aliquarum Regularium Ecclesiarum Sacerdotum Missas, & alia Divina officia in ea juxta celebrantium numero, quantum fieri poterit, referta, quam ex omnibus maluerint, & deputandum duxerint, unum Altare eligere valeant, in quo, postquam electum, & decenter ornatum fuerit, deinceps in perpetuum, quotiescumque aliquis Sacerdos, sive Saecularis, sive cuiuscumque sit Ordinis, vel Instituti Regularis Missam Defunctorum pro anima cuiuscumque fidelis, quae Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, celebrabit, ipsa anima de Thesaurio Ecclesiae indulgentiarum consequatur, itant Dominus Noster Jesu Christi, ac Gloriosissimae Virginis Mariae, ac Sanctorum omnium meritis suffragantibus a Purgatorii poenis liberetur, perinde ac si idem Sacerdos in Altari Sancti Gregorii de Urbe ad hoc specialiter deputato Missam huiusmodi celebraret.

Altare Privilegiatum in Ecclesia a Fratribus Ordinis Praedicatorum eligenda, concedit.

In ea vero Ecclesia aliud simile Altare esse non debet. Derogatio contrarium.

Dat. die 25. Martii 1592. An. I.

§.2. Volumus autem, ut huiusmodi Altare in Ecclesia, in qua aliud Altare taliter Privilegiatum haecenus concessum fuerit, eligi minime possit.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac regula nostra de non concedendis Indulgentiis ad instar, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die 25. Martii 1592. Pont. nostri Anno Primo. (a)

(a) Eadem die Clemens similia Altaria concessit Ecclesiae Ordinis S. Francisci, Societatis Iesu, & etiam S. Augustini. Episcopo vero, & ejus Vicario Generali pro Ecclesia per eosdem eligenda. Quae quidem ideo recensenda praestantur, quod specialia admodum sint, nec nisi urgentissimis exigentibus causis indefinite soleant concedi.

1593.

Extensio ad Fautores.

Decretum irritans.

Clausula derogat.

Dat. die 15. Februarii 1593. An. II.

beant, unde illis brevi manu iustitia ministrabitur. §.3. Volentes, & ita declarantes, quod nedum dicti Ordinis regulares personae contrafacientes, verum etiam eorum quomodolibet, directe, vel indirecte fautores, & consultores, eandem poenas eo ipso omnino incurrant.

§.4. Decernentes irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contrigerit attentari.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis: Quibus omnibus, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, & infererentur, presentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permanentis, hac vice dumtaxat ad effectum presentium, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub Anno Piscatoris, die 15. Februarii 1593. Pontificatus nostri Anno II.

CCCLXVIII.

Protomedici, & Collegii Physicorum de Urbe iurisdictionis, & facultates.

De his habes etiam in Constit. XXXI. Julii Tertii Meritis. Tom. IV. Par. I. fol. 303. & Gregorii XIII. Constit. LXX. in Apostolica. Tom. IV. Par. III. fol. 323.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Quo viri, qui tum salubribus Artis Medicinae praeceptis, & singulari methodo, tum diuturna experientia, quae ubique plurimum valet, sapienter instructi in medendis humanis corporibus occupantur, & ab eis in hac alma Urbe, & omnibus Status nostri Ecclesiastici Civitatibus infirmitates omnes depellere continuo procurant, sanitati, & incolumitati hominum consulentes, quibuscumque difficultatibus superatis id ipsum facilius, & promptius exequi, & operari valeant, privilegia per Romanos Pontifices Praedecessores nostros illis concessa conservanda, ac per eos desuper statuta, & ordinata, ut inviolabiliter observentur, confirmanda esse iudicamus, prout melius totius Reipublicae valetudini novimus expedire.

Sixtus IV. cuius videtur non post se firmavit statuta huius Collegii.

§.1. Sane dilecti filii Sigismundus Brumanus Cremonensis Artium, & Medicinae Doctor, ac Romani Collegii pariter Artium, & Medicinae Doctorum Prior, ac dictae Urbis, & totius Status Ecclesiastici

Protomedicus Generalis, nec non Antonius Portus Firmanus, & Odoardus Lopius Romanus pariter Artium, & Medicinae Doctores consilarii, tam suo, quam ipsius Collegii nominibus, Nobis nuper exponi fecerunt, quod alias, postquam faul. rec. Sixtus Papa Quartus Praedecessor noster, nonnulla per tunc existentes Protomedicum, & Priorem, ac Collegium huiusmodi, ad obviandum erroribus, qui in Arte Medicinae a plerisque, qui sibi nomen Medici usurpabant, committebantur, ac periculis mortis, quae saepissime infirmis inde sequebantur, statuta, & ordinata perpetuo approbaverat, & confirmaverat.

§.2. Et deinde, tam pia memoriae Clemens Papa VII. etiam Praedecessor noster, qui praefata, ac alia etiam per tunc existentes Protomedicum, & Collegium huiusmodi de novo statuta, & ordinata, qua suis sub plumbo confectis literis de verbo ad verbum inferi voluit, quam recolenda memoriae Julius III., Pius IV., Pius V., & Gregorius XIII. Romani Pontifices etiam Praedecessores nostri, ea omnia etiam perpetuo confirmaverant, & approbaverant, ac per omnes, & singulos Artis Medicinae huiusmodi professores, & Aromatarios in Urbe, ac toto Statu huiusmodi commorantes, ac alios, quos illa concernebant, inviolabiliter observari mandaverant, ac quamplura gratias, facultates, concessiones, privilegia, & indulta Protomedico, Priori, & Collegio praedictis, tam super approbatione Physicorum, & Chirurgorum, ac Aromatiorum in Urbe, & aliis Civitatibus, Terris, & locis Sanctae Romanae Ecclesiae subiectis; ac examine simpliciorum, vel compositorum medicinalium humanis corporibus exhibendorum, ac Aromataria medicinalis exercitio, quam super facultate, & potestate promovendi ad magistrerium, vel Doctoratus gradum, illorumque insignia dandi, nec non iurisdictione Protomedici, & Collegii praedictorum, cognoscendi quascumque causas civiles, & criminales eorum, ac Aromatiorum, aliorumque mederi, seu medicinalia quascumque generis fuerint, tradere, & exhibere voluntium exercitium concernentia, privative etiam quoad alia tribunalia quacumque, ac procedendi contra quoscumque inobedientes, etiam ad pecuniarias, aliasque poenas, nec non visitandi, & corrigendi quoscumque Aromatarios eorumque Aromatarias in Urbe, & toto Statu Ecclesiastico huiusmodi, ut praefertur, existentes; ac ad id Commissarios, aliosque deputatos destinandi, & deputandi, ac denique omnia, & singula in praemissis necessaria statuendi, faciendi, ordinandi, & exequendi similiter perpetuo concesserant.

§.3. Protomedicus, & Prior, ac Consilarii, & Collegium huiusmodi decori, & utilitati ipsius Collegii, ac incolarum Urbis, & Status huiusmodi incolumitati, quantum in eis est, studentes, antiqua statuta praedicta, prout temporum ratio exposulat, in melius reformarunt, aliasque de novo super

Clemens VII. ea confirmavit, & privilegia multa Protomedico, & Collegio tribuit.

Super approbatione Physicorum, Chirurgorum, & Aromatiorum. Examine simpliciorum, & compositorum medicinalium. Exercitio Aromatarie. Facultateque promovendi ad gradus. Iurisdictione causas cognoscendi civiles, & criminales.

Corrrectione Aromatiorum, & visitatione Aromatiorum.

Protomedicus & Collegium incolumitati incolarum Status Ecclesiastici intendentes, statuta reformarunt, & alia pro felici per

1593. ciori Collegii regimine illustrantur.

Et pro praedictorum omnium confirmatione Papae supplicarunt.

Qui praedictas gratias, & statuta confirmat.

Clausulas apponit.

Exequuta res huius Collegii deputat.

per praemissis, ac alias debitum exercitium artis huiusmodi, necnon felix ipsius Collegii regimen concernentia, & disponentia, ac alias salubria, & honesta ediderunt, prout in singulis ipsorum Praedecessorum literis desuper confectis, ac statutis plenius continetur.

§.4. Cum autem Protomedicus, & Collegium praedictum copiant literas praedictas, ac singula statuta huiusmodi pro illorum subsistentia firmiori per Nos perpetuo approbati, & confirmati, Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus eorum desiderio huiusmodi annuere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§.5. Nos igitur, qui fidelium quorumlibet vota, praesertim saluti, & incolumitati Nobis subditorum consentientia, ad exactionem gratiam libenter admittimus, ac attendentes, statuta de novo edita praedicta non nisi pro bono regimine, & salubri directione dicti Collegii horum temporum ita suadente ratione facta fuisse, ipsumque Collegium, ac illius singulares personas, quae pro universali hominum salute continuo laborant, specialibus quoque favoribus, & gratis prosequi volentes, ac singularum literarum, & statutorum huiusmodi tenores etiam veriores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, & infererentur, presentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, singulas literas praedictas, ac statuta per Protomedicum, & Collegium huiusmodi condita, atque edita, ac omnia, & singula in eis contenta, ac inde sequuta, & sequenda quaecumque Apostolica auctoritate tenore presentium, quatenus licita, & honesta, & Sacris Canonibus, & Decretis Concilii Tridentini contraria non sint, perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuae, & inviolabilis firmitatis robur adiciamus, omnesque, & singulos juris, & facti, aliosque defectus, si qui intervernerint in eisdem, supplemus, eaque omnia, & singula ab omnibus quos illa concernunt, & concernere poterant quomodolibet in futurum, similiter perpetuo, & inviolabiliter observari, ac ad illorum omnium observationem omnibus juris, & facti remediis cogi, & compelli posse.

§.6. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque Iudices quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac singularum Provincialium, Civitatum, Terrarum, & Locorum dicti Status Ecclesiastici, Vice-Legatos, Governatores, Potestates, & alios Iudices, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiti debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.7. Et nihilominus dilecto filio moderano, & pro tempore existentis Curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditore

Bull. Rom. Tom. V. Par. III.

ri, per presentes committimus, & mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios Protomedico, & Collegio praedictis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistens, faciat auctoritate nostra praesentes, ac singulas literas, & statuta huiusmodi perpetuo, & inviolabiliter observari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac praemissis non parentes per sententias, & censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias poenas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§.8. Non obstantibus similis memoriae Bonifacii Papae Octavi similiter Praedecessoris nostri de una, & Concilii Generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate presentium ad iudicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quae dicti Praedecessores in singulis eorum literis voluerunt non obtare, contrariis quibuscumque; aut si Aromatariis, & aliis praedictis, vel quibusvis aliis communiter, aut divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Marcum, sub Anno Piscatoris die 10. Novemb. 1593. Pont. Nostri Anno II.

Contraria omnia tollit.

Dat. die 10. Novemb. 1593. An. II.

CCCLXIX.

Facultas Congregationi Clericorum Ministrantium Infirmis recipiendi Novitios ad habitum, non expectato Capitulo Generali, nec Provinciali, conceditur.

Hanc Congregationem primo approbavit Sixtus V. in sua Constit. XXXV. Ex omnibus Tom. IV. Par. IV. fol. 191.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Assidua pietatis, & charitatis opera, quae dilecti filii Praepositi, & Clerici, aliique Religiosi Congregationis Ministrantium Infirmis circa infirmorum tum corporalem, tum spirituales curam, ut accipimus, continuo exercent, merito Nos inducunt, ut eorum Religionis conservationi, & augmento libenter prospiciamus.

§.1. Proinde supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ac de Venerabilium Fratrum nostrorum Cardinalium Congregationi super Consultationibus Episcoporum, & Regularium deputate Praepositorum sententia, dictis Praeposito, & Religiosis perpetuo concedimus, & indulgemus, ut in qualibet eorum domo, ubicumque locorum existente, tres antiquioribus Patribus a Capitulo Conventuali

Facultas de qua in Rubrica.

tuali deputari possint, qui eandem habeant facultatem, & potestatem in admittendis Novitiis, quae commissa fuit Capitulis Generalibus, & Provincialibus, aliisque deputandis juxta constitutionem super Novitiorum receptione a fel. rec. Sixto Papa V. Praedecessore nostro editam sub Dat. sexto Kal. Decemb. anno tertio, & alteram ejus declarationem sub Dat. 12. Kal. Novembris anno quarto ejus Pontificatus, dummodo in reliquis earundem Constitutionum formam servant. Ad hocque plenam, & amplam dictis Deputatis facultatem, & auctoritatem impertimur.

Derogatio contrariorum

§.2. Non obstantibus praedicti Sixti V., & alius Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 31. Martii 1564. An. III.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 31. Martii 1594. Pont. nostri Anno III.

CCCLXX.

Approbatio, & nova Institutio Congregationis Clericorum Saecularium in communi viventium, sub invocatione Beatae Mariae, dudum ab Alexandro Episcopo Lucano, in ea Civitate erectae, cum Indultorum concessione, & facultate alia ubique loca recipiendi.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

EX quo Divina Majestas ad Pastoralis officii fastidium Nos quamquam immeritos evexit, illa, quantum in Nobis semper fuit, superno auxilio freti facere conati sumus, ut Confraternitates, seu Societates, aut Congregationes piorum hominum, quae ad Divini Cultus augmentum, & animarum salutem institutae sunt, & in observatione institutorum suorum pie, & religiose persistant, magis quotidie in illo suo pio, & sancto proposito confirmarentur.

Alexander Episcopus Lucanus de anno 1587. hanc Congregationem instituit.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, Venerabilis Frater Alexander Episcopus Lucanus jam dudum Confraternitatem, seu Societatem, aut Congregationem Clericorum Saecularium, & Laicorum in communi viventium, sub invocatione, & vexillo Beatae, & Gloriosae, semperque Virginis Mariae, in Ecclesia Sanctae Mariae Curtis Orlandigorum Lucanae, erexit, ac dictae Confraternitatis, seu Congregationis Confratribus, ut unum ex eis, qui aliis praesent, ac rerum & bonorum ipsius Confraternitatis, seu Congregationis curam, & administrationem gereret, cuique ipsi Confratres parere tenerentur, eligere, ac Constitutiones per eum approbandas condere possent, facultatem concesserit, prout in patentibus literis ipsius Alexandri Episcopi de Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio desuper confectis plenius contineri dicitur, ac ejus Confraternitatis, seu Congregationis

Confratres Sacramentorum Ecclesiasticorum administratione, divini verbi praedicatione, & aliorum bonorum operum exemplo proximum juvare totis viribus intendant.

§.2. Nos, ut ipsi Confratres in suo laudabili proposito magis conveantur, & ad hujusmodi pia, & sancta opera exercenda promptiores reddantur, ac fructus, quos in Vineam Domini plurimos hactenus, & maturos, ac dulces locatori Domino obtulerunt, eosdem longe dulciores, & maturiores, ac uberiores imposterum offerant, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, erectionem Confraternitatis, seu Societatis, aut Congregationis Clericorum Saecularium, in dicta Ecclesia ab eodem Alexandro Episcopo, ut praefertur factam, nec non omnia, & singula in dictis patentibus literis erectionem hujusmodi concernentia contenta, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus haberi volumus pro expressis, contenta, & inde sequuta quaecumque, Apostolica auctoritate, tenore praesentium approbamus, & confirmamus, illisque perpetuae, & invariabilis firmitatis robur adiciamus, ac omnes, & singulos, tam juris, quam facti, & solemnitate in eis forsitan ommissarum defectus, si qui intervenierint in eisdem, supplemus.

Eam approbat Clemens.

§.3. Et nihilominus eandem Confraternitatem in Congregationem Clericorum Saecularium sub titulo, seu invocatione ejusdem Beatae Mariae Virginis, cum eisdem regulis, institutis, & facultatibus in dicta Ecclesia auctoritate, & tenore praemissis perpetuo erigimus, & instituiamus.

Et de novo instituit.

§.4. Nec non nunc, & pro tempore existentibus Rectori, & Sociis dictae Congregationis, ut quaecumque statuta, & ordinationes, felix regimen, & gubernium ipsius Congregationis concernentia, ac Sacris Canonibus, & Decretis Concilii Tridentini, ac Romanorum Pontificum Constitutionibus non adversantia condere, qua tamen condita ab Ordinario loci approbentur.

Facultatem, ordinationes, & statuta ad bonum ejus regimini edendi concedit.

§.5. Quodque Confessores dictae Congregationis, qui ab Ordinario approbati fuerint, confessiones quorumcumque ad eos accedentium quocumque anni tempore audire, & debitam illis poenitentiam pro modo culpa injungere.

Confessoribusque confessiones audire potestatem elargitur.

§.6. Superiores autem ipsius Congregationis, per se, vel alium, seu alios ex ipsis jam approbatis, suos subditos a censuris in casibus Sedi Apostolicae reservatis, non tamen contentis in literis die Coenae Domini legi solitis absolvere, & etiam debitam illis poenitentiam injungere.

Praesentibus Congregationibus, absolventis subditos a censuris S. A. reservatis.

§.7. Nec non Superior dictae Congregationis, receptos inobedientes, & illius Constitutionum transgressores punire, & poenitentia pro modo culpa ejus arbitrio, servata tamen semper dictarum Constitutionum forma, eosdem afficere, & si sibi videbitur cum assensu majoris partis dictae Congregationis culpabiles eicere, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio Episcopi, seu

Inobedientes expellendi.

seu brachii saecularis libere, & licite valeant, eisdem auctoritate, & tenore concedimus.

Qui recipiunt praefata, debent juramentum ex-pensas referendi si discedant, vel dimittantur.

§.8. Quodque recipiendi in Congregatione hujusmodi, tam Clerici, quam Laici, teneantur, ubi aliter Congregationi visum non fuerit remittendum, promittere etiam cum juramento, se refecturos expensas pro ipsis ab eadem Congregatione factas, si quando contigerit, ut sponte, vel iusta de causa expulsi ab eadem Congregatione discedant.

Quae sit Ordinarii jurisdictionis super Congregationem.

§.9. Demum, quod Congregatio haec sit, & perpetuo remaneat sub protectione hujus Sedis Apostolicae, non tamen exempta ab ordinaria jurisdictione Episcoporum Lucanorum, qui pro tempore erunt, quoad visitationem, & reformationem, si opus fuerit, juxta Constitutiones ejusdem Congregationis tantum, nec alias aliter, nec alio modo, nullo tamen casu, pretextu, aut quæsito colore aliquos ex Sociis praefatis ab eadem Congregatione sine expresso consensu ejusdem nunquam extrahere, nec ab observantia instituti distrahere valeant, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Clausula.

§.10. Sique per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cullibet qualvis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicati, ac definituri debere, nec non irritum decernimus, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Transumptis hujus Bullae credi jubet.

§.11. Volumus autem, quod praesentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem proflus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostense.

Quibuscumque non obstantibus.

§.12. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Tusculi, sub Annulo Piscatoris, die 13. Octobris 1595. Pontificatus nostri Anno IV.

Dat. die 13. Octobr. 1595. An. IV.

Sequitur facultas alia ubique loca recipiendi.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlos Apostolicae benignitatis favoribus libenter prosequimur, qui sub suavi Christi jugo gratum Altissimo famulatum praestantes, in militanti Ecclesia ad Christianitatem salutem optatos in Domino fructus afferunt.

Suam approbationem recenser.

§.13. Alias siquidem Nos Congregationis Clericorum Saecularium Beatae Mariae Lucanae institutum approbavimus, ipsamque Congregationem sub nostra, & Apostolicae Sedis protectione suscepimus, illique diversa privilegia, indulta, & gratias concessimus, ita tamen, ut visitationi loci Ordinarii juxta Constitutiones ipsius Congregationis tantum subesset.

§.14. Et deinde eidem Congregationi Ecclesiam Sanctae Mariae in Porticu de Urbe, ut apud illam unus Praepositus, & aliquot ejusdem Congregationis personae habitare, & in ipsa Ecclesia Divina Officia celebrare, & Ecclesiastica Sacramenta ministrare valerent, de consensu dilecti filii nostri Bartholomaei Sanctae Mariae in Porticu Diaconi Cardinalis Cessi nuncupati concessimus, prout in diversis nostris in forma Brevis desuper expeditis literis plenius continetur.

Traditamque huic Congregationi Ecclesiam S. Mariae de Porticu.

§.15. Cum autem, sicut accepimus, Congregatio praedicta uberes in Ecclesia Dei fructus ad Animarum Christianidelium salutem proferat, & illius Clerici sub nonnullis Constitutionibus, & Regulis a dilecto filio nostro Cesare Tituli SS. Nerei, & Achillei Praesbytero Cardinale Baronio nuncupato, ipsius Congregationis apud Nos Protectore, examinatis, & auctoritate nostra Apostolica approbatis, laudabilem vitam agant, & in via Domini non mediocres progressus faciant, & si illis, ut alia loca, domos, & Ecclesias ubique recipiendi, & in illis juxta praedictas Constitutiones, & Regulas degendi, ac Divina Officia celebrandi, Ecclesiasticaque Sacramenta ministrandi facultas concederetur, inde profecto Christianidelium animarum salus valde promoveretur, ac spiritualis consolatio magis augeretur, Nos ejusdem Congregationis propagationi consulere, ac illam, & ejus personas specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, necnon singularum nostrarum literarum praedictarum tenores praesentibus pro expressis habentes, & singulares ejusdem Congregationis personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomolibet innodate existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventas, & absolutas fore censentes, motu proprio, & ex certa scientia, & mera deliberatione nostra, deque Apostolica potestate plenitudine eidem Congregationi, ejusque Praeposito Generali, & Clericis, ut loca, domos, & Ecclesias illis in quibusvis Civitatibus, & Diocesis, de licentia Ordinariorum concedendas recipere, & in illis habitare, ac Divina Officia celebrare, & Ecclesiastica Sacramenta ministrare, ac omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, indultis, exemptionibus, libertatibus, & immunitatibus, ipsis Congregationi, Praeposito, & Clericis, per Nos in primo dictis literis concessis, ubique frui, potiri, & gaudere, libere, & licite possint, & valeant, servata tamen forma in primo dictis nostris literis expressa, & in praedictis Constitutionibus, ut praefertur, juxta nostro examinatis, & approbatis contenta, auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, & indulgemus. Illisque desuper a quoquam quavis auctoritate impediri, molestari, perturbari, vel inquietari nullatenus posse, & irritum, & inane quidquid secus super his a quo-

Modo alia loca ubique de licentia Ordinariorum recipiendi facultatem concedit.

Inobedientibus, & Privilegia communitat.

Clausula.

Exequutores
& referendarios
deputat.

quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 6. Quo circa dilectis filiis nostris Cesaris Presbytero Cardinali Baronio, moderato, & pro tempore existenti ejusdem Congregationis Protectori, ac Vicario Urbis, necnon causarum Curie Camera Apostolice Generali Auditori, per presentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, presentes literas, & in eis contenta quaecumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Praepositi, & Clericorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos eorundem praemissorum effectu pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet per censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contrarius de-rogat.

§. 17. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papae Octavi Praedecessoris nostri de una, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, atque omnibus illis, quae in praemissis literis volumus non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 24. Junii 1604. An. XIII.

Datum Romae apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 24. Junii 1604. Pontif. nostri Anno XIII.

C C C L X X I.

Ex Regest. in Secret. Breve.

Commissio Archiepiscopo Valentini, & Episcopis Dertusen., Segobricen., & Oriolen. erigendi, dotandique Parochias, in quibus Mauri ad Christianam fidem conversi commorantur, referendique Apostolicae Sedi pro rerum gestarum confirmatione obtinenda.

Ven. Fratres salutem, & Apostolicam benedictionem.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Fratres salutem, & Apostolicam benedictionem.

Necessitas dotandi Parochias erectas, & erigendas.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quod licet pro instructione Moriscorum, seu a Mauris ad Christianam fidem jamdudum conversis descendendum Regni Valentiae alias complures jam fuerint in eodem Regno Parochiales Ecclesiae, & Vicariae erectae, & dotatae etiam vigore literarum fa. re. Gregorii Papae XIII. Praedecessoris nostri die 16.

Julii 1576. ac 30. Augusti Mensium 1577. Annorum Domini in forma Brevis expeditarum. Quia tamen pro meliori, ac commodiori eorundem Moriscorum, seu noviter conversorum, eorumque descendendum in Catholica fide, & doctrina educatione, & institutione expedit alias itidem de novo erigere, & dotare Parochiales Ecclesias, & Vicarias in vestris Dioecesebus, ac praesertim Dertusen., Segobricen., & Oriolen., ac jam erectas, & minus congrue dotatas, dotibus, seu redditibus, & proventibus augere, prout fraternitates vestrae, vel ad id per eas deputanda persona idoneae magis opus, & expediens esse cognoverint; idcirco idem Rex Nobis humiliter supplicari curavit, ut in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Commissio de qua in Rubrica.

§. 2. Nos igitur pium ejusdem Philippi Regis zelum plurimum in Domino Commendantes, ac quarumcumque ejusdem Gregorii Praedecessoris, & aliarum desuper forsitan expeditarum literarum tenores praesentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eisdem Fraternitatibus vestris Apostolica auctoritate nostra, tenore praesentium, committimus, & mandamus, quatenus quilibet vestrum in suis respective Dioecesebus, Terris, & locis, in quibus Morisci, seu a Mauris descendentes praedicti inhabitant, ubi Parochiales Ecclesiae, seu Vicariae nondum erectae sunt, & alias erigere, dotare, dividere, seu dotes adaugere, & fundare oportebit, ut expedire visum fuerit, erectiones, fundationes, divisiones, distinctiones, applicationes, taxas, & taxationes, Dotationes, dotiumque jam factarum, & tributarum, ac reddituum, & proventuum adausiones hujusmodi, sive juxta eorundem Gregorii Praedecessoris literarum formam, sive juxta aliam per Vos simul, vel seorsim facien., & praescriben., prout Vobis magis, & melius expedire videbitur, designetis, & particulariter specificetis, illasque sic designatas, & specificatas, ac in scriptis diligenter redactas, ad Nos, & hanc Sanctam Apostolicam Sedem transmittatis, ut quod magis ad Dei laudem, & ipsorum Moriscorum, seu noviter conversorum instructionem, & utilitatem ac aliarum Ecclesiarum indemnitatem spectare cognoverimus, statuere, decernere, & ordinare valeamus.

Necessarii facultatum concessio.

§. 3. Dantes & concedentes Vobis in praemissis omnibus, & singulis auctoritate Nostra praedicta plenam, & liberam facultatem, & potestatem.

Obstantium derogatio.

§. 4. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 28. Februarii 1597. An. VI.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 28. Februarii 1597. Pontif. nostri Anno VI.

Ere-

Ex Regest. in Secret. Breve.

Erectio Domus Albergamentum nuncupat. omnium scientiarum, ac Artium in Oppido Tunonii Gebennae. D. oecesis, cum Privilegiis, & Indulgentiarum concessione.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procurator.

Redemptoris, & Salvatoris Nostri Jesu Christi, qui, ut miseros mortales in profunda errorum caligine demersos, ad lumen veritatis attolleret, ac tamquam oves perditas, ad Beatorum gregem reduceret, ad haec infirma descendere, & mortale corpus indacere dignatus est, vices licet in merito gerentes in Terris, inter multiplices curas, quibus ex Pastoralis Officii munere assidue premimur, illa Nos potissimum urget, ut ad ea, quae pro militantis Ecclesiae agro fructuose colendo, ac Verberibus, & Zinaniis expurgando, salutarisq; disciplinae seminis instaurando, & a noxiis praeservando maxime profutura noscuntur, omni, qua possumus, ratione, ac diligentia intendamus, & sicut humani generis antiqui hostis malitia ad destructionem semper inhiat, ita reparationem Nostra sedulo operetur industria.

Quamplurimi Gebennenses, eisque finitimi fidem catholicam amplexi fuerant.

§. 1. Accepimus siquidem, summo cum animi Nostri gaudio, quod proxime lapsis mensibus non solum totius Ducatus Chablasi, sed etiam Balliagii de Ternier, quod Civitati Gebennae, ita vicinum, & annexum est, ut vix ab ea separari queat, Incola, & habitores a sexaginta tribus annis citra, haereticae pravitatis Sectatores, divina cooperante gratia, & misericordia, ac Sancti Spiritus afflatu, tamquam e gravissimo, in quo tamdiu dormitaverant, peccati somno experrecti, ad Catholicam, seu Apostolicam, Romanaeque fidei consortium, & communionem magno cum devotionis fervore, suarumque animarum consolatione unanimiter convolarant, pristinumque jam suum apertis oculis errorem agnoscentes, Dominumque in lacrymis collaudantes Pseudo Prophetarum, & Ministrorum fallacias, & mendacia toto ore, cordeque detestantes: seque indissolubili obligationum nodo dilecto filio Nobili Viro Carolo Emanuelli Sabaudiae Duci, qui tam praeclearo opere jobebundo ultro incubuit, adstrictos agnoscent, illorumque conversio hujusmodi maximum, & foecundissimum haeretico cum in Germania, tum in Galliae Provinciis commorantibus, fructum propterea attulit, quia plurimi ex eis dictam Civitatem, illiusque falsos Ministros tot personarum, sibi adeo vicinarum conversioni resistere non potuisse videntes, ad similem conversionem, quam facillime incitantur, imo, & Gebennenses ipsi exinde commoti in suos, seu potius Daemonis Ministros,

dolosaque eorum dogmata murmurare inceperunt, & nonnulli ex eis Catholicae Religionis zelo accensi cum tota eorum familia de Civitate praedicta, relictiis omnibus, quibus ibi poterant, fortunisque ad Tunonii dicti Ducatus Chablasi Oppidum insignite contulerunt: aliqui vero sub spe similibus eorum ad Deum conversionis delitescentes, se ejusdem intentionis, & propositi esse declararunt, ac fidem Catholicam professuros, & amplexuros affirmarunt, dummodo Gebennae pro dictis bonis omnibus suppetat illis, unde, mediante tamen sua arte, & industria vivere queant, prout etiam aliquorum Ministrorum praedictorum voluntas, & intentio ipsam Civitatem, ut praefatur relinqueret, per aliquos Verbi Dei concionatores nuper explorata fuit. Unde Nobis tamquam gregis Domini sollicito Pastori summa cura esse debet, personas hactenus conversas in ipsius fidei sinceritate, & constantia tueri, nec non alias ad Civile Dominicum aspirantes, & quae a dira humani hostis, cui inserviunt, formidine, redimi desiderant, in tam laudabili proposito conservare, reliquosque omnes a Christi fide abjurantes ad veri luminis splendorem agnosendum incitare, & provocare.

Multa tamen obstat, ne reliqui ad bonam frugem converterentur.

§. 2. Sed eo Sathanae Ministrorum malignitas pervenit, ut diurnas, nocturnasque insidias tanto pio operi frueri, & parare, eidemque omne impedimentorum genus opponere neutiquam desinat. Cum enim Civitas praedicta ex vicinorum praecipue Catholicorum ad eam concursu, infinitis potiatum commoditatibus temporalibus, ut vicini ipsi in emendo, seu vendendo vix eius Commercio carere queant: quandoquidem res venales vix alibi recuperari possunt, quam in Civitate praedicta, vel quae ab ea parum distat, & alterum haereticorum receptaculum existit in Civitate Laufanen., quo fit, ut iidem Populi, & illi maxime, qui in Catholica Religione sunt recentes, cum hujusmodi commoditatibus indigeant, & aliorum, quam ipsorum haereticorum auxiliis juvari non possint, ab iisdem haereticis de Christiana fide relinquenda, & ad falsa eorum Secta dogmata redeundo quotidie tentantur, & incitantur: Alii vero circumvicini, qui numerum centum millium personarum excedunt, si Artem aliquam mechanicam adiscere, vel alicujus servitii insistere cupiant, ad Civitates praedictas tamquam omnibus iis rebus affluentes confugere, ac adolescentes eorundem Populorum, ac Pueri pro scientiis, & artibus capeffendis eo mitti consueverunt. Quodque omnium illarum retium, quibus Catholicorum corpus, & Animam venantes insequuntur, periculosus, & damnabilis est, si quispiam salutis aeternae oblitus a fide praedicta recedens, ad dictam Civitatem Gebennae, se contulerit, bona, Uxor, aliaque temporales commoditates ipsi suppeditantur, prout e converso, si quis ipsius Civitatis Gebennae incola ejusdem fidei lumen agnoscat, omnia ejus bona Civi-